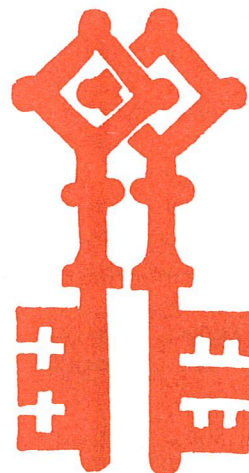
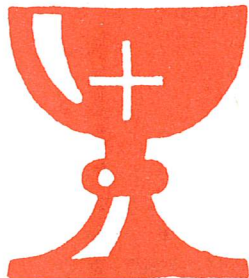
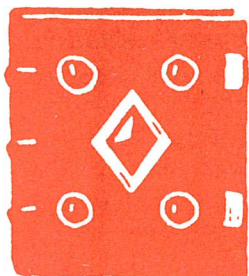

RE-FORMATIO

MEDDELELSER OM KIRKELIG FORNYELSE

4 / september 1997

ISSN 0903-6113

"Se jeg er Herrens tjenerinde.
Lad det ske mig efter dit ord."

Luk. 1, 38.

Motiv fra Århus Domkirke

INDVIELSE

Hvem, hvad og hvortil indvier Gud?
af sognepræst Jens Christian Larsen,
Kingos Kirke, København
Foredrag på Landskonventet 1997

1. Når mennesker indvier

Vi taler om indvielse, ikke alene i kirken, men også andre steder. Det er ikke missionshusene eller andre gudelige forsamlinger, som jeg her tænker på. Jeg tænker på de steder, hvor man kun sjældent påkalder Guds navn, undtagen gennem indlærte bandeord. Her finder man indvielser på programmet. Her inviteres til indvielse, og det emmer af festlighed.

I avisen kan man læse om, at de nu indvier et nyt stykke motorvej, en storebæltsbro, en færge, en sports-hal. Byggeriet er færdiggjort, og vejen, broen, færgen, sportshallen skal nu tages i brug. En trafikminister og andre prominente personer tilkaldes, for at de nu kan foretage indvielsen. Til lejligheden har arrangørerne truffet aftale med et

orkester om at medvirke for at gøre indvielsen så meget mere festlig.

Dagen kommer, og alle er mødt op, nogle frivilligt, andre fordi det forventes af dem. Her står de og venter på øjeblikket, da snoren klippes over, eller flasken smadres mod skibssiden, og ham, som er bestilt til at komme, siger nogle forhåbentlig korte men velvalgte ord. Her er det så, at ordet indvielse sniger sig ind. Indtrykket er en højtidelig handling. Byggeriet står færdigt, så egentlig kunne man bare tage det i brug, - bruge det i overensstemmelse med sit formål. Nej, først skal der finde en indvielse sted. "Jeg indvier hermed denne hal". Når ordene er sagt og normalt er gjort synlig gennem en ydre handling: snoren klippes, flaskens smadres, først da kan byggeriet,

eller hvad det nu er, tages i brug.

Det er en kendt ting, at man i bander, i mere eller mindre lyssky grupper, foretager indvielse af nye medlemmer. De skal igennem en indvielse, hvor kravet om, at det nye medlem skal fortjene sig retten til medlemskab, synes at indgå som en vigtig ingrediens. Først fra da af kan det nye medlem regne sig for værende en del af det nye fællesskab. På intet tidspunkt blandes Gud ind.

2. Når Gud indvier

Dén indvielse, som finder sted, har altså ikke altid med Gud at gøre. Gud kan holdes udenfor. Bibelen taler om en indvielse, hvor Gud og hans navn regnes med. Hvor hans nærvær er afgørende for, hvad som hænder.

Indvielse, vielse, konsekration, helligelse er alle udtryk, der i kristenheden bruges for at udtrykke, at noget eller nogen bringes ind under Guds velsignelse; i hans tjeneste.

Hvis det er Gud, der indvier, hvorfor er det så altid biskoppen eller den stedlige sognepræst, der indvier? Hvor bliver Gud af? At være præst og biskop er at være i hans tjeneste, Guds og Kristi tjener. Så i egentlig forstand er det Gud selv, der indvier. Var det ikke det, så ville det være uden hans velsignelse.

Når noget er indviet, er det indviet i kraft af Gud og hans ord. Indvielsen er stedet, hvor noget eller nogen bringes ind i et tjenesteforhold til Gud.

Indvielsen er udtryk for Guds nærvær i verden. Gud kalder noget ind i sin tjeneste. Det, som er indviet, hører Herren til. Gud kan ikke indvie imod sin vilje. At indvie noget eller nogen imod Guds klare ord er det samme som at unddrage dette hans velsignelse. Velsignelsen er afhængig af "Guds ord, løfte og handling", som en har sagt det for nylig, og er som sådan ikke noget, vi blot kan aftvinge Gud, om vi nok så meget ønsker den. Vi kan ikke påtvinge Gud at indvie imod hans vilje og dermed tro, at det eller de indviede er bærere af hans velsignelse.

Dette er sagt til advarsel, når vi som Kirke indvier kvinder til præstetjeneste. Vi kan heller ikke vie mennesker af samme køn. Vi kan foretage en handling, iscenesætte noget, der minder om dén vielse, som finder sted, når mand og kvinde indgår ægteskab, - men vielse forstået som noget, der har hans velsignelse, er der ikke tale om. Den føromtalte indvielse af et banded medlem skete uden forsøg på at inddrage Gud og hans navn. Anderledes forholder det sig, når man mener at indvie kvinder til præstetjeneste, og når man mener at vie mennesker af samme køn. Her foregiver man, at Gud er med. Når det, man her foretager sig, er i strid med Den Hellige Skrift, har det ikke Guds velsignelse. Indvielsen er her snarere en indvielse til skændselen (Hoseas' Bog 9,10).

3. Hvem indvier Gud?

Ser vi efter i ritualbogen, "Gudstjenesteordningen for Den danske Folkekirke" (1992), så finder vi såvel ordet indvielse og vielse. Indvielse gælder kirker, kapeller og kirkegårde, mens udtrykket vielse anvendes i forbindelse med indgåelse af ægteskab, præste- og bispevielse.

Der er tale om en vielse/indvielse til tjeneste. Vi vil i første omgang se på, hvem Gud indvier. Selvom indvielsen gælder nogle bestemte mennesker: mænd og kvinder, præster og biskopper, så foretages den m.h.p. den fælles tjeneste (Ef.5,21). Ægteskabet er ingen undtagelse. Ægteskabet er ikke, hverken i ritualet eller i bibelen tænkt som en social hækkeorden, hvor den ene har fortrinsret på bekostning af den anden. Det gælder den fælles tjeneste - en samdrægtig underordning, hvor kvinden er sat til at underordne sig under sin mand og manden at elske sin hustru. Vel og mærke som Kirken underordner sig under Kristus, og som Kristus elsker Kirken.

Vielsen fastholder ægteskabet mellem mand og kvinde som en Gudvillet ordning - og har, som det hedder et sted, Guds ord for sig. Vielsen fratager ikke ægtefællerne deres køn. Som mand og kvinde er de til og for hinanden. Forholdet mellem kvinde og mand gøres så samtidig til mere end en privatsag ægtefællerne imellem - tjenesten rækker videre.

Præste- og bispevielse er heller ikke tænkt som en handling, der

gør det af med kønnet. Som mænd indvies de til en tjeneste i Kirken, under bøn og håndspålæggelse. En indvielse, hvor mænd overdrages et helligt embede. Det embede, som er Kristi eget embede, dvs. på hans vegne at tjene menigheden gennem Ordet og sakramenterne. Gud selv udruster disse mænd ved sin Ånd. De gælder, som "udsendinge i Kristi sted" (2. Kor. 5,20). Se DDS 293: "O Jesus, præst i evighed!"

Selvom ritualbogen ikke nævner anden indvielse end dem, der allerede er nævnt, betyder det ikke, at Gud ikke kan indvie i andre tilfælde.

Lader vi indvielsen betegne, at Gud ved sin Ånd overdrager nogen eller noget at tjene ham, så må vi ikke overse den indvielseshandling, som vi kalder for dåb. En indvielseshandling, hvor Gud bestæmmer kvinder såvel som mænd med sin Søns, Jesu Kristi blod (1. Pet. 1,2). En indvielseshandling der giver fuldmagt til at formidle hans velsignelse videre til mennesker. Dåben er indvielse til tjeneste, hvor det gælder, at "lider én legemsdel, så lider også alle de andre. Bliver én legemsdel hædret, så glæder også alle de andre sig." (1. Kor 13,26; Ef. 7,13). "For vi er alle blevet døbt med én ånd til at være ét legeme." (1. Kor. 12,12).

Gud udruster til tjeneste. Gud, altså, og hverken et menighedsrådsmedlem, den lokale sognepræst, biskoppen eller for den sags skyld Kirkeministeriet. Derfor hedder det også, at "Gud i Kirken har sat nog-

le til at være for det første apostle, for det andet profeter, for det tredje lærere, endvidere nogle med kraft til at gøre mægtige gerninger, endvidere nogle med nådegaver til at helbrede, til at hjælpe, til at lede, til forskellige slags tungetale" (1.Kor.12,28). Gud udruster. "Modtag og disse af vor hånd, udrust dem med din sandheds Ånd til vidner om dit ord, din fred, din tro, dit håb, din kærlighed. O, lån dem ild af himmelsk art, og giv dem lys, som brænder klart! O, giv dem mund, som ånder trøst, og lån du dem din egen røst!" DDS. 294, v. 4-5.

Gud udruster. Derfor hedder det da også i forbindelse med indvielsen af Barnabas og Saulus, der naturligt nok foregik i forbindelse med en gudstjeneste, at **Helligånden** sagde: "Udtag Barnabas og Saulus til det arbejde, jeg har kaldet dem til" (Acta 13,2). Og først da de havde fastet og bedt og lagt hænderne på dem, sendte de dem af sted.

Gud indvier til tjeneste, en tjeneste som nogle gange lyder på at gå ud i al verden, ikke med sit eget, men med "ordet om forligelsen" (2. Kor. 5,19).

Bibelen er således på ingen måder fremmed over for indvielse af missionærer, sådan som det finder sted ved gudstjenester i forbindelse med en udsendelsesfest, hvor man under bøn og håndspålæggelse sender mænd og kvinder ud til en tjeneste. Så længe der er tale om en indvielse, der tjener dén Herre, som

"ikke er kommen for at lade sig tjene, men for selv at tjene", kan der foretages indvielse, for at de, som Jesus siger det, skal se min herlighed (Joh. 17,24). Indvielsen skal ikke tjene nogle eller nogles privatinteresser, men Kristi legeme, Kirken.

Det kan ske ved, at man indvier diakoner, kirketjenere, kordegne, munke og nonner, søndagsskolelærere, organister, ældste, karrésekreterere osv. Alt m.h.p. at Kristi legeme, Kirken, vokser og opbygges i kærlighed. Et spørgsmål til overvejelse. Kan man indvie en kirketjener, og hvad skal man så i givet fald gøre, når vedkommende får nyt arbejde - en ny tjeneste?

Vi formaner af apostlen til ikke at være for hurtige til at lægge hænderne på nogen (1. Tim 5,22). Vi skal ikke bare indvie for at indvie; indvie i flæng. Ikke alle skal indvies til at gøre tjeneste som forstandere, hyrder og lærere, ligesom ikke alle skal være konger eller indgå ægteskab. Den, der lader sig indvie, skal prøve sig selv, akkurat som Chrysostomus råder til, når det gælder præstegerningen, idet han henviser til 1. Tim. 5,22. Man skal ikke uden videre lade sig presse ind i embedet, "men fremfor Alt prøve sig selv og nøje undersøge Alt, og først da give efter for magten. Ingen vilde vel vove at paatage sig Opbyggelsen af et Hus, naar han ikke er Bygmester, ingen at give sig ifærd med et sygt Legeme, naar han ikke kender Lægekunsten; (Joh. Chrysostomus, Præstegerningen, Aalborg

1940, p. 136.)

Gud kan indvie, hvem han vil, ligesom han kan kalde, hvem han vil, alt i overensstemmelse med sin vilje. Her gælder det, at Gud ikke handler imod sit ord. Han indvier derfor ikke kvinder til at være præster. Det er der andre, der gør. Han vier heller ikke en mand med en mand eller en kvinde med en kvinde. Det er der andre, der gør. Men vielse i betydningen indvielse til tjeneste, som noget Gud velbehageligt, er der ikke tale om, men snarere manglende lydighed. At sådanne handlinger til tider præmieres i vores kirke, afslører dens forfald. Lad os derfor vejlede af Guds Ord og Guds Hellige Ånd, og ikke lade os besnakke af tidsåndens snakkemaskine.

4. Hvad indvier Gud?

Det er Gud, der indvier, ikke mennesker, og det uanset om der er tale om indvielse af mennesker eller ting. Alt afhænger af ham, der sagde "Der skal være lys! Og der blev lys" (1. Mos. 1,3). Det var ham, der skilte lyset fra mørket. Det er ham, der indvier, og ved at indvie lader han sin velsignelse nå mennesker.

Gud erklærer sabbatten for hellig, som en hviledag indvier han den. Ved at indvie den giver han alle del i sin velsignelse og lader dermed sin herlighed hvile over alt, hvad han har skabt. Sabbatten, skal holdes hellig. Kun derved får vi del i hans herlighed. En herlighed, som siden bliver åbenbaret for os i Jesus

(Joh. 1).

Denne Jesus, Guds herlighed, sagde engang noget, og de ord gælder naturligvis stadigvæk. Gjorde de ikke det, så var det vel bedst, om vi stoppede al den snak om indvielse. Jesus er i går og i dag den samme, ja, til evig tid, og hans herlighed den samme.

"Kom til mig, alle I, som slider jer trætte og bærer tunge byrder, og jeg vil give jer hvile", siger Jesus (Mt. 11,28).

Jesus inviterer os derhen, hvor det ikke længere er mit, der gælder, men hans. Gud tager ting i sin tjeneste, som i grunden allerede tilhører ham.

Når Gud overhovedet giver sig af med at indvie noget, så er det for at give os del i det, som er hans. Derved herliggøres han. Han i os, og vi i ham.

Ser vi igen i Ritualbogen, så finder vi, som tidligere nævnt, ritualer for kirkeindvielse, kirkegårdsindvielse og kapelindvielse. Den tradition, som vi er en del af, er med andre ord ikke fremmed over for at bruge begrebet indvielse, selv når det vedrører andet end mennesker. Bibelen taler da også om indvielse af Herrens hus, templet (1. Kg. 8,63), indvielse af alteret (4. Mos. 7,10) og indvielse af de ting, som skulle bruges i forbindelse med gudstjenesten (2. Mos. 30,18-38). Kun derved, at det, som indvies, fastholder Kristi offertjeneste, som det hvorved Gud tjener os, hører indvielse med til den nye pagts gudstjeneste. Indvielsen skal ikke

erstatte Kristi offertjeneste men fastholde, at alt det, som vedrører den nye pagts tjeneste, er overgivet ham, - ham til ære og os til velsignelse.

Vi tager af vort, sådan kalder vi det, og frembærer det for Gud og beder ham om at tage det i sin tjeneste, så det kan blive til velsignelse gennem ham. Det hedder da også i et af ritualerne for kirkeindvielse, det andet af i alt to, at "da alle ting helliges ved Guds ord og bøn, vil vi nu høre skriftens vidnesbyrd". Gud selv indvier, helliger. Indvielsen afsluttes med en bøn og en erklæring. Her nævnes kirkerummet, prædikestolen, alteret, klokkerne og orgelet. Provsten, nogle af præsterne og lægfolket har allerede under procession båret "kirkens bibel, hellige kar og alterbog" frem og anbragt dette på alteret. Indvielsen angår også disse.

Erklæringen lyder således: "Så erklærer jeg på mit embedes vegne dette hus og alt, hvad det rummer, at være indviet til at tjene Gud og hans hellige ord, i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn." At indvielsen sker i Guds navn betyder, at det, vi frembærer, nu overgives i hans tjeneste til helligt brug. Og det gælder, uanset om der er tale om en kirke-, kirkegårds- eller kapelindvielse. "Et klokketårn, en døbefont, et bord med lys, som brænder, det findes kan al verden rundt, det gøres kan med hænder; men trøst og fred og hjertensfryd, det skaber ingen klokkelyd og ingen altertavle. Thi beder vi; vor Gud!

Byg med! Lad her din Ånd regere! Da bliver her et helligt sted, jo længere, jo mere; hver Herrens dag, hvert kirkeår velsignet kommer, priset går med livets ord på læbe!" (Grundtvig, se "Kirkeindvielse I").

Det overgives til præster og menighed at "værne" det indviede og "bruge det efter vor kirkes orden".

Hvad så med fx messeklæderne? Hertil kunne siges, at disse allerede er medregnet. Men det samme kan man ikke sige om lysene, eller hvad med dåbsvandet? Eller hvordan forholder det sig med brødet og vinen, som frembæres i forbindelse med nadveren. Er disse gaver, som frembæres indviet? Det er de vel, for, som Luther siger det i Den store Katekismus, "hvis ordene bliver der, som de skal og bør, så er det i kraft af disse ord i sandhed Kristi legeme og blod. For som Kristi mund taler og siger, sådan er det, da han hverken kan lyve eller bedrage" - og ingen kan vel finde på at sløjfe hans ord i forbindelse med nadveren.

Så er det, at det sker! Brødet, Jesu Kristi legeme, slipper op! Hvad gør man? Tager nye forsyninger fra brødæsken, og fortsætter uddelingen uden at indvie? Mange gør. Nogle har ikke tænkt over, at det kunne rumme et problem. Andre svarer, at alt det, som er på alteret, er at regne for indviet, - under hele måltidet. En af nadverbønnerne lyder da også: "Send din Helligånd over os og dette måltid". Hvad svarer vi? Vi svarer med Kirkeritual af 1685: "Hverken Brødet, eller

Vinen bør uddeelis, førend de ved Ordet ere helligede" (p. 62).

Hvad skal vi stille op med det, som Gud har indviet? Kan vi uden videre regne brødet for uindviet, når nadveren er til ende og brødet bæres ud? Eller for den sags skyld, når en kirke ophører med at fungere som gudstjenestested, er den da ikke længere Guds hus? Kan det som er indviet miste sin hellighed, så det skal indvies på ny? Kan mennesker gøre det af med indvielsen. Luther vil formentlig svare nej, når det gælder alterets sakramente. For som han siger det i Den store Katekismus, når det gælder modtagelsen af alterets sakramente: "Det beror ikke på menneskers hellighed, men på Guds ord".

Der hvor et alter eller en kirke brydes ned og bygges op på ny, vil jeg derimod mene, at der skal finde en genindvielse sted. Ligesom der fandt en genindvielse sted af templet, da makkabæerne i 165 f. Kr. sejrede over syrerne.

Der kan ikke på samme måde finde en genindvielse sted, når det gælder mennesker. Et menneske kan indvies flere gange, dog ikke til samme tjeneste. Dog kan samme menneske indvies både til tjeneste i ægteskab og til tjeneste som præst. Gud udruster til tjeneste, snart på den ene måde snart på den anden. Men uanset udrustningen gælder det, at "hvert enkelt led hjælper til med den styrke, det har fået tilmålt" (Ef. 4,16), så Kristi legeme bygges op.

5. Hvortil indvier Gud?

Svaret på, hvortil Gud indvier, har jeg allerede svaret på. Gud indvier til tjeneste. Gennem det eller de indviede tjener han Kirken. Indvielse kan, som nævnt, være mange ting. Men uanset hvem og hvad, Gud indvier, så er han den samme. "Gud er den samme, som virker alt i alle" (1. Kor. 1,6).

Når Gud har skabt alle ting, behøver han vel ikke at indvie noget - alt er vel hans og kan umiddelbart bringes i hans tjeneste? Det kunne man sige, men gennem indvielsen tages det uindviede fra verden og bringes i forbindelse med Gud. Hermed tjener Gud os. Gud kalder os ud (ekklesia) til en tjeneste. En tjeneste til genopretning af det brudte. Til frelse og helbredelse for enhver, som vil lade sig tjene af Gud. Og hvem har ikke brug for det. Brug for den tjeneste, som dybest set ikke er menneskets egen. Når Gud tager noget eller nogen i sin tjeneste, da virker han ved sin Ånd. Det indviede eller de indviede overgives i Guds tjeneste - dermed tjener Gud os. En tjeneste, der alene rummer hans velsignelse, fordi den bygger på Kristi tjeneste for os. Ikke dødens tjeneste, men Åndens tjeneste. En tjeneste, der fører til retfærdighed (2. Kor. 3,9). Indvielsen er derfor højtid. Og hvor har vi da brug for den! Ikke en falsk opstemt højtid, hvor vi fejrer os selv, men en højtid, hvor vi lader Gud tjene os og frembære for ham hans eget. Guds er gaven!

Som mand og kvinde skabte Han dem

Foredrag på Hellig Kors Kloster 18. april 1997
af Beate Højlund, Hirtshals

I Jer 2:13 kan vi læse følgende: "De har forladt mig, en kilde med levende vand, og de har udhugget cisterner, der slår revner og ikke kan holde vand."

Et blik ud over Danmark fortæller os om brudte hjem, forvirrede og splittede kvinder, oprørske kvinder, utilfredse kvinder, hjælpeløse mænd og talløse børn, der betaler prisen. Forklaringen er at finde i ovenstående citat. Vi har altid levet efter syndefaldet, bliver der svaret. Javist. Oprøret mod Gud er ikke nyt. Graden af synd er for så vidt også underordnet, men det nye består i, at oprøret mod Gud ikke længere er bevidst, for hans eksistens er gået i opløsning. Den åbenbarede kendes ikke længere. Nå jo, Gud er til dels kommet på mode igen, men det er en gud, vi ikke står til ansvar overfor, og en gud der i øvrigt ikke interesserer sig for vor gøren og laden. I dag er mennesket og dets behov blevet centrum, og samfundet gør ihærdige forsøg på at finde ud af, hvordan mennesker skal blive lykkelige, og der hugges cisterner på livet løs, og de lækker alle sammen. Hvis ikke det var så tragisk, var det bundkomisk.

Man prøver at tætné revnerne. Det eneste, man ikke gør, er at

vende tilbage til kilderne, tilbage til den Gud, der har åbenbaret sig.

Det er et strategisk genialt træk af Satan at begynde at forstyrre det grundlæggende forhold, forholdet imellem mand og kvinde, for kan det forhold ødelægges, er følgerne mere vidtrækkende end selv en verdensomspændende krig, og fremgangsmåden er også genial, for han ødelægger det ved hjælp af fredeligt demokrati, i kærlighedens navn, til den stakkels undertrykte kvindes bedste. På den måde glider det umærkeligt ind og opdages ikke, før det er for sent.

Endnu et genialt træk ved den ondes strategi er dette, at han griber fat et sted, hvor der er mulighed for gehør - og også grund til gehør. For ingen vil vel sige, at det kvindeideal, som de sidste århundreder har fremelsket, var bibelsk? Jo, ordene var der, men indholdet var blevet fordrejet af menneskeskabte idealer, hvor underordning blev til selvudslettelse, hvor mandens hjælper blev til mandens beundrer, hvor ordninger blev til højere og lavere orden o.s.v.

Og der kom en reaktion, en nødvendig reaktion, men en reaktion på fornuftens og ikke på Skriftens baggrund, og dermed blev barnet

smidt ud med badevandet - et udtryk, vi nemt tager i munden, som i virkeligheden er rædselsvækkende; derfor bruger jeg det her, for det er rædselsvækkende, det, der her er sket, hvor Guds velsignede skaberordning er smidt ud sammen med det snavsede badevand, altså med det misbrug, der skulle rettes.

"Som mand og kvinde skabte han dem, i Guds billede skabte han dem." Både mand og kvinde skulle skabes for at rumme gudbilledligheden, ligheden med Gud.

Det viser sig, at hvis de hver for sig tror, at de ka' selv og ikke har brug for den anden (allerhøjst blot til lyst), så krakelerer gudbilledligheden. Og Satan véd, at følgerne bliver vidtrækkende, som ringe, der breder sig: ægteskab, børn, samfund. For som Paulus siger: denne hemmelighed er dyb, jeg sigter til Kristus og kirken. Når nogle af lemmerne ikke fungerer, går hele legemets funktion i stå. Når Kristus ikke må være hovedet, hvorfra alle impulser udgår, ja, når han ikke må være selve legemet, hvad skal lemmerne så gøre?

Vi kan ikke vælge fra, altså lade nogle af lemmerne fungere efter verdens tankegang, for så har vi gjort os selv til hoved. Legemet har lemmer med forskellig funktion til fælles gavn, sådan kan det fungere. Mand - kvinde - to forskellige mennesker, der i fællesskab udgør en fantastisk enhed - til fælles gavn og med velsignede følger for børn og samfund. To med gudbilledlighed. Sikke en værdighed.

"Det er ikke godt, at mennesket er alene. Jeg vil skabe en hjælper, der svarer til ham!" (1. Mos 2:18).

Mand og kvinde er ved deres selv-lavede cisterner ført ud i fortvivlende ensomhed. De forsøger at redde sig ud af den, skabe fællesskab ved hjælp af seksualiteten, men intet sted er ensomheden måske mere udtalt, for her, hvor hengivelsen skulle være total, pågår også kampen for først og fremmest at få egne behov dækket, så at oplevelsen, der skulle sammenføje, i virkeligheden bliver en oplevelse af at drive rundt på en isflage uden at ane, hvor strømmen fører én hen.

Hvordan er vi havnet i dette morads?

Svaret kan kun blive kortfattet og unuanceret, men vi forsøger. Til alle tider - og Gud ske lov, også i dag - har der været og er der mennesker, der går ind under Guds skaberordning, i en lang periode nok ureflekteret, fordi der i samfundet var en vished og en visdom om, at Guds ordninger skulle adlydes. Den ureflekterede tro var en bevarende faktor. Men nu er vi kørt så meget af sporet, at ingen længere ureflekteret går ind under Guds ordninger, man må træffe et valg. Dette gælder i høj grad også kristne mennesker, for menigheden har også fået trolldsplinten i øjet. Der skal radikal nytænkning til, eller rettere sagt, vi skal finde tilbage til de gamle stier, men vi må samtidig gøre det uden den skæve oppakning, som i de ureflekterede tider blev påført synet på mand og

kvinde. Måske skal vi hellere tale om det "traditionelle" frem for det ureflekterede, det traditionelle, hvor guden "man" forveksles med Gud, og ens syn mere er præget af flertallets tænke- og væremåde end af Skriften.

Ingen vil vel påstå, at kvindesyntet fra oplysningstiden og frem til kulminationen i victorianismen var identisk med Skriftens? Det ideal, der da var herskende, hørte væsentlig til i overklassen og det højere borgerskab. I den brede befolkning rådede i praksis nok stadig den sunde bibelske ordning: manden og hans hjælper. Alt det pjat med kvinder, der dånede, havde de såmænd ikke råd til. Der var kommet lig i lasten. Som tidligere nævnt: Mandens hjælper var blevet til hans beundrer, og at manden var kvindens hoved, var nærmest endt i, at kvinden ikke havde noget hoved! At kvinden skulle tie i forsamlingen resulterede i, at hun sad bøjet over sit broderi og lod manden alene tale, også ved private sammenkomster.

Der har boblet meget under låget i denne gryde! Og reaktionen kom og kunne ikke undgå at komme. Men ulykkeligtvis kom den fra verdsligt hold og rettede sit skyts det forkerte sted hen: nemlig mod skaberordningen og ikke mod de menneskelige fordrejninger af den. I stedet for reformation kom der revolution. Der hvor reformationen har en grund at vende tilbage til eller ændre tingene ud fra, er de revolutionære kun besjælet af én

ting: at gøre oprør, rive ned. Og barnet smides ud med badevandet. Derfor står vi midt i tragedien!

Alan Bloom, amerikansk professor, skrev for knap ti år siden en bog "Historien om Vestens Intellektuelle Forfald", hvori han nådeløst skildrer vor tid, river alle dens floskler i stumper og stykker. Al den megen snak om etik og værdier afslører han som ordsqualder, for hvad grunder værdierne på? Hvis er de? Hvilke er de, og hvad mener man egentlig med denne tale om værdier?

Alan Bloom er ikke kristen, men vender atter og atter tilbage til *Bogen*, der bandt Vesten sammen, Bibelen, som det grundlag, alle levede ud fra. I dag er den borte som fælles fundament. Jeg har aldrig læst det så stærkt, som denne ateist udtrykker det.

Og her står vi midt i Vestens forfald.

Men fundamentet er jo ikke væk, for vi står ikke med en filosofi i opløsning, men med en skaberordning, der ikke kan omskabes eller afskaffes, men som man allerhøjst kan være ulydig imod.

Som mand og kvinde skabte han dem, og det gør han daglig - i millioner. Det vil sige, at muligheden er lige for hånden. Velsignelsen er lige inden for rækkevidde.

To mennesker - et mandligt og et kvindeligt menneske, afbilleder af Guds egenskaber, skæmmet af syndefaldet, ja, men billedet er der stadig. Men disse egenskaber er altså ikke holdt i en sæk og delt i

gelium lyder ikke også til os i disse ord!

Mennesket er som mand og kvinde skabt i Guds billede. Mennesket er skabt til den store herlighed at bære Guds billede, at svare til Gud, at høre sammen med Gud, at leve med Gud. Og et billede på, hvad det betyder, forstår vi af, at mennesket er skabt som mand og kvinde, til at høre sammen i kærlighed. I det dybeste og inderligste menneskelige fællesskab finder vi et billede af Guds kærlighed til mennesker.

Som mand og kvinde er mennesket skabt til kærlighed. I forskelligheden er mand og kvinde skabt til enhed, til at leve sammen i kærlighedens pagt. I det inderligste fællesskab, vi kender, får vi et billede og en fornemmelse af det, som er vor bestemmelse som menneske; at leve i kærlighedens fællesskab med Ham, som er kærligheden selv, som vi er skabt til at ligne, men som dog er så uendeligt forskellig fra os, så højt ophøjet i herlighed og rigdom, så mægtig i kraft, så fuldkommen i kærlighed og renhed. Så dybt et menneske end kan elske et andet, det er dog blot en afglans af den kærlighed, hvormed Gud omfatter sin yndlingsskabning. Det er dog blot en afglans af den kærlighedens herlighed, som er vor bestemmelse som mennesker. Det er blot en afglans af den herlighed, som Gud ønsker for os. Dette vældige Evangelium forkyndes for os i kærligheden imellem mand og kvinde, som vi kender den - og som

den forkyndes os i Skabelsens Bog: *Gud skabte mennesket i sit billede; i Guds billede skabte Han det, som mand og kvinde skabte Han dem.*

I kærligheden imellem mand og kvinde aner vi et glimt af Hans væsen, som selv er Kærlighed. I dette det inderligste menneskelige fællesskab vil Gud møde os med noget af sig selv. I kærligheden imellem mand og kvinde vil Gud minde os om vor høje og herlige bestemmelse. Det er ægteskabets dybe hemmelighed.

Selv i dette det inderligste fællesskab kender vi dog også til det smertelige, at noget står imellem os og det, som Gud vil med kærlighedens fællesskab. Vi kender til, at så meget står kærligheden i vejen. Så meget kan stille sig imellem to, som elsker hinanden. Så tung en byrde kan kærligheden blive at bære. Så hård en kamp kan den fordre af os. Noget står i vejen for det, som Gud ville med kærligheden.

For de kendte Gud, og alligevel ærede og takkede de Ham ikke som Gud; men deres tanker endte i tomhed, og de blev formørket i deres uforstandige hjerte. De hævdede at være vise, men blev tåber, og de skiftede den uforgængelige Guds herlighed ud med billeder i skikkelse af forgængelige mennesker, fugle, firbenede dyr og krybdyr.

De vanærede deres legemer. De udskiftede Guds sandhed med løgnen og dyrkede og tjente skabningen i stedet for Skaberen. Deres

kvinder udskiftede den naturlige omgang med den naturstridige, og ligeså opgav mændene den naturlige omgang med kvinden og op-tændtes af deres begær efter hinanden, så mænd bedrev skamløshed med mænd.

Mennesker dyrkede skabningen frem for Skaberen. De fornægtede forskelligheden imellem Gud og menneske og søgte at blive som Gud, og dermed faldt de fra Hans herlighed. De ombytter Guds billede med deres eget, de forkaster Hans ordninger og indfører i stedet deres egne. De forkaster kærlighedens pagt og søger den løse forbindelse. De forlanger velsignelse og forkynnder velsignelse over det, vor Herre Jesus har kaldt ægteskabsbrud. De fornægter forskellen imellem Gud og menneske, og derfor fornægter de også forskellen imellem mand og kvinde ifølge Guds ordning. De sætter kvinder i mænds sted i forkyndelse og gudstjeneste; de forkaster den almægtige Fader og sætter i Hans sted den trøstende og medlidende moderfølelses ufarlige Gud, han som kaldes Vorherre. De har forkastet Guds kærlighed og er faldet bort fra Gud. Og det er det, vi ser følgerne af. Og derfor prisgav Gud dem til urenheden i deres hjertes begær. Derfor møder vi ikke kærligheden i ubeskadiget skikkelse. Derfor slår heller ikke vi og vore gode intentioner til. Derfor er vi fremmede for kærligheden og for livet; fordi vi er fremmede for Ham, som er kærlighedens og livets inderligste hemmelighed, mere end

det, som selv er Kærligheden og Livet. Vi er faldet fra Hans herlighed. Vi har forkastet Hans kærlighed. Og derfor er vi kommet under dom og straf. Og derfor er vi fremmede i verden.

Men den Guds kærlighed, hvormed Han skabte mennesket som mand og kvinde, den er ikke gået til grunde. Det er den samme Guds skabelseskærlighed, vi møder i Kristus. Og således skriver Herrens apostel Paulus: *Ligesom Kirken underordner sig under Kristus, sådan skal også I hustruer underordne jer under jeres mænd i alt. I mænd, elsk jeres hustruer, ligesom Kristus har elsket Kirken og givet sig hen for hende for at hellige hende ved at rense hende i badet med vand ved ordet, for at føre Kirken frem for sig i herlighed, uden mindste plet eller rynke, hellig og lydefri.*

Den kærlighed, hvormed Guds Søn gav sig hen til lidelse, kors og død, det er den samme Guds pagtskærlighed, hvormed Han skabte mennesket som mand og kvinde. Den kærlighed, hvormed Han har vundet Guds tabte børn tilbage til Guds kærlighed, det er brudgommens kærlighed, som for enhver pris vil vinde den tabte brud tilbage. Denne brudgommens kærlighed er det, som har drevet Guds Søn til at forlade sin himmelske herlighed for at gøre sig til ét med os i vor elendighed. Denne brudgommens kærlighed har drevet Ham ned i synderes dåb og ind under synderes kår. Den har drevet Ham til kors

og død og grav. Og denne brudgommens kærlighed er det, som er kommet til hver enkelt af os i vandbadet ved ordet, hvor Han har forenet sig med os og gjort krav på os og mærket os for sig, for at vi skal tilhøre Ham og have del i alt det, som er Hans. Og det er med den samme brudgommens kærlighed, Han bestandig forkynder os sit Evangelium, at Han har vundet os tilbage for Guds kærlighed, at vi er Hans, og Han tilhører os, og vi har lod og del sammen med Ham i det himmelske.

Det er den samme *pagtskærlighed*, som møder os i Kristus, den samme *pagtskærlighed*, hvormed Gud skabte mennesket som mand og kvinde. Og ligesom mands og kvindes kærlighed er heller ikke Guds frelseskærlighed en løs forbindelse. Guds frelseskærlighed er en *pagt*, en ubrydelig overenskomst, et fast løfte fra Guds side. Til trøst lyder det til os, når vi ser os selv som svage og utilstrækkelige, og når troen synes at være alt for ringe en grund at bygge på, og når vi tænker, at Gud umuligt kan bevare sin kærlighed til *mig*, da lyder det til os til trøst, at Guds frelseskærlighed ikke er en

løs forbindelse, baseret på øjeblikkets lyster og luner, nej, Guds frelseskærlighed er en *pagt*, en ubrydelig overenskomst, et fast løfte fra Guds side. Og en *pagt* kan ikke ophæves eller tilintetgøres. Den kan *brydes*; et menneske kan nægte at overholde pagten, nægte at nyde godt af den. Men intet menneske kan gøre det sagte usagt; intet menneske kan ophæve det en gang givne løfte. Guds pagtsløfte i Kristus står til enhver tid ved magt. Og for enhver, som vil overgive sig til Guds kærlighed, står til enhver tid løftet ved magt, at Guds Søn har elsket os og givet sig selv hen for os og rensat os ved vandbadet i ordet, for at vi skal være rene og lydefri for Hans åsyn og for Guds domstol, for at vi, når tiden er inde, skal indgå til det evige liv i den fuldkomne forening med Ham og glæde os ved Ham til evig tid. Alt dette står os for øje i mødet med dette skabelsens Evangelium: *Gud skabte mennesket i sit billede; i Guds billede skabte Han det, som mand og kvinde skabte Han dem.*

MENIGHEDSRÅDSKIRKEN

af pastor Olav Fog, Blåhøj

bragt i Menighedsrådenes Blad nr. 4, 1997

Man har i den sidste tid - sidst fra Østjylland - hørt en del om kompetencestridigheder mellem præst og

menighedsråd, hvor menighedsrådene overskrider deres kompetence og går ind på præstens domæne. Det

hænger sammen med al den demokratisnak, der har været. I stat og samfund er demokrati-ideologien, demokratismen, blevet det politisk korrekte, som alle, der vil gælde for noget, indordner sig. Men demokrati betyder: al magt til folket, og det står i modsætning til kirken, som siger: al magt til Gud. Denne for kirken fremmede ideologi skal nu presses ned over kirken. Kirken skal ikke længere være en præste- og bispekirke - det hører en svunden feudaltid til - men en menighedsrådskirke, der styres af folket, repræsenteret ved menighedsrådet. Som teologisk alibi argumenteres der i den sammenhæng med, at menighedsrådene repræsenterer "det almindelige præstedømme" og således har den øverste magt i kirken. Heraf alle kompetencestridighederne!

Lad os se lidt nøjere på denne nye lære, og lad os begynde med "det almindelige præstedømme". Det er omtalt flere steder i Bibelen, men mest kendt er jo nok ordene i 1. Pet. 2,9, hvor det om menigheden hedder: "I er en udvalgt slægt, et kongeligt præsteskab, et helligt folk, et ejendomsfolk, for at I skal forkynde hans guddomsmagt, han, som kaldte jer ud af mørket til sit underfulde lys."

Ordet "præst" bruges her i en anden betydning, end vi sædvanligvis gør her i landet. En præst i religionshistorisk forstand er nemlig en mellemmand mellem Gud og mennesker. Fordi Gud er den hellige, kan det syndige menneske slet ikke

nærme sig ham uden at forgå i hans helligheds vrede. Derfor er det nødvendigt med en mellemmand, der kan bringe menneskers bønner og ofre frem for Gud, sådan som det levitiske præstedømme i GT skulle gøre det. Men dette præstedømme var jo kun et foreløbigt og ufuldkommet præsteskab. Med Jesus Kristus afskaffes det, idet Jesus er den, der med sit Golgata-offer bringer det fuldkomne offer én gang for alle. Han bliver vor eneste præst, vor eneste mellemmand. Derfor er det altid via Jesus Kristus, vor levende herre, at vi kan komme Gud nær. Ved dåb og tro forenes vi med ham, så alt vort, synden, bliver hans, og alt hans bliver vort, ikke blot hans retfærdighed, men også hans præstedømme og kongedømme. I, med og ved ham kan vi træde frit frem for nådens trone (jvf. Hebr. 4,14-5,10) og ofre os selv og alt vort til ham. Vi er altså ved dåb og tro optaget i "alle troendes præstedømme", som "det almindelige præstedømme" retteligt bør hedde.

Den, vi på dansk kalder præst, er ikke mere præst end alle andre troende - hvis han da selv er en troende! Det kan vi strengt taget ikke vide noget om, for troen er skjult i hjerterne. Selv om troen har sine ydre kendetegn, kan de jo hykles! Men hvad enten præsten er optaget i det almindelige præstedømme eller ej, så har han et embede i kirken, en tjeneste, som er indstiftet - ikke af mennesker, men af Gud. Denne indstiftelse skete, da

Jesus Kristus udsendte sine apostle med fuldmagt til at tale og handle på hans vegne, idet han sagde: "Fred være med jer! Som Faderen har udsendt mig, sender jeg også jer" (Johs. 20,21). Om dette embede gælder Jesu ord: "Den, der hører jer, hører mig, og den, der forkaster jer, forkaster mig. Men den, der forkaster mig, forkaster ham, som har udsendt mig." (Luk. 10,16, jvf. Matt. 10,40). Dette apostoliske embede skal udføres i troskab mod opdragsgiveren, som apostelen siger det i 1. Kor. 4,1 f: "Sådan skal man betragte os: som Kristi tjenere og som forvaltere af Guds hemmeligheder; her kræves det så af forvaltere, at de findes tro", jvf. også Jesu ord om den tro og kloge forvalter i Luk. 12, 41-48.

Fordi kirkens embede er et af Kristus indstiftet hyrde- og lærerembede, er embedsbæreren, præsten, repræsentant for Kristus i disse funktioner som hyrde og lærer, dvs. han er menighedens leder med ordets forkyndelse og sakramenternes forvaltning. Det er en guddommelig ordning, begrundet i et guddommeligt bud af kirkens herre. Embedet er hverken statens, menighedens eller præstens. Det er Kristi embede, og det må både staten, menigheden og præstekonen respektere.

Embedet er altså ikke et job, ikke et arbejde, ikke en funktionærstilling. Som bekendt arbejder præsten aldrig - hverken søn eller søgn. Men som en præst engang udtrykte det: "det tager bare en hulens mas-

se tid". Det er ikke et job, men et embede - på samme måde som det at være far er et embede. Det er ikke et job at være far, selv om det tager en masse tid, for man er det hele døgnet! På samme måde er præsten i embede dag og nat, altid til disposition. Men at være præst er ikke kun at være sognets far, det er også at være menighedens ægtemand. Som repræsentant for brudgommen, Jesus Kristus, er præsten gift med bruden, menigheden. Derfor er det vigtigt, at præsten bor hos sin brud, dvs. at præstegården ligger i sognet.

Hvad nu med menighedsrådene og deres kompetence? De har ingen guddommelige magtbeføjelser, for de har ingen guddommelig indstiftelse. Heller ikke repræsenterer de det almindelige præstedømme. Det kan de simpelthen ikke - af følgende grunde:

1. Det almindelige præstedømme er afhængigt af troen, og hvem der har troen, kan vi som før nævnt ikke sådan vide. Det almindelige præstedømme og kirken har altid sine synlige kendetegn, men grænserne (hvem der er indenfor, og hvem der er udenfor) er usynlige, fordi kun Gud kender hjerterne.

2. Det gælder endvidere for det almindelige præstedømme, at det er yderst personligt, fordi det drejer sig om et personligt forhold til en person, Jesus Kristus.

Af disse grunde kan det almindelige præstedømme ikke overdrages til andre. Det er mit eget personlige forhold til Jesus Kristus, og det

kan jeg ikke give væk til andre eller betro andre. Dertil kommer, at den, jeg eventuelt skulle finde på at overdrage det til, måske slet ikke tilhører det almindelige præstedømme, selv om det ser sådan ud. Vi kan aldrig vide! Kort sagt: det almindelige præstedømme kan ikke bruges til andet end til personligt brug, og det kan slet ikke bruges til embeder, kompetencer og magtbeføjelser.

Jamen, hvad er menighedsrådene så? Jo, de er repræsentanter for folkekirkens kirkeskatteydere til at forvalte skatteydernes penge. Menighedsrådene udfører ingen guddommelige opgaver, har intet embede i kirken, men er rent verdslige institutioner til forvaltning af kirkeskatteydernes penge med det ganske særlige formål, at menigheden med dens præst kan få de ydre rammer, som er nødvendige, for at de kan holde gudstjenester og udføre de øvrige guddommeligt pålagte opgaver. Menighedsrådene må strengt holde sig til disse formål og ikke bruge pengene til andet, som falder dem ind - det være sig aldrig så fromt. Menighedens evangeliserende, folkelige og diakonale arbejde sorterer nemlig ikke under menighedsrådene, men under menigheden selv, det kongelige præstedømme, som ingen demokratiske forsamlinger kan repræsentere.

Menigheden er dem, der ved dåb og tro er optaget i "alle troendes almindelige præstedømme", dvs. dem, der med et udtryk fra dåbsritualet er "indpodet" i ham. Menig-

hed eller kirke er altså ikke en sammenslutning af ligesindede til fremme af kristelig fromhed. Den er ikke en forening, heller ikke en statsinstitution. Den er slet ikke "fra neden", men "fra oven". Menigheden repræsenterer Kristus, er Kristi legeme, ikke fordi den har valgt ham, men fordi han har udvalgt den og har optaget den i sig. Den er Helligåndens skabelse og udøver Kristi kongelige præstedømme i verden. Derfor er det også dens opgave at vidne om sin herre: "forkynde hans guddommelige magt", som det hedder i 1. Pet. 2,9. Hele kirkens mod verden vendte virksomhed er afhængig af et levende og aktivt lægfolk. I "kald og stand", dvs. i arbejde og i familie (jvf. Luthers betoning af husfaderen som huspræsten) er det troende præstedømme i fuld vigør. Også det frivillige, kirkelige arbejde af evangeliserende og diakonal art sorterer under det almindelige præstedømme. Det er netop frivilligt og nådegavebestemt. Derfor er det ikke noget embede.

Men hvordan er så præstens forhold til denne menighed? Jo, i modsætning til menigheden har han et embede, og dette embede er nogle ganske bestemte funktioner af Kristi egen gerning, nemlig dem, der er nødvendige for at "alle troendes almindelige præstedømme" overhovedet kan komme i stand og bevares i verden: den offentlige tjeneste med ordets forkyndelse og sakramenternes forvaltning. Som "det almindelige præstedømme"

udøver sine funktioner i privatlivets sfære, udøver embedet sine i den offentlige. I menighedens offentlige virksomhed er præsten som Kristi repræsentant den, der så at sige rummer menigheden i sig, den menighed, der er "indpodet" i den Kristus, som præsten repræsenterer. Derfor er præsten menighedens hyrde og leder. Det er der ingen anden, der *kan* være - slet ikke menighedsrådet. Menighedsrådet er selv en del af præstens menighed og derfor ham undergivet. Menighedsrådet skal være præstens hjælper og understøtte ham. Det skal være hans medspiller og ikke hans modspiller. Det er ikke præsten, der skal samarbejde med menighedsrådet, men menighedsrådet, der skal samarbejde med præsten.

For at drage et aktuelt emne fra Østjylland frem: Det er ikke menighedsrådets opgave uden om præsten at arrangere aktiviteter i sognet. Derved griber det ind i præstens kompetence og udøver en pastoral omsorg, som det ikke har nogen fuldmagt til. Det er præstens ansvar at afgøre, hvorvidt der er brug for arrangementer eller ej, og

bedømme, om evt. tilkaldte talere hører hjemme i kirkens regi. Selv om disse menighedsrådsaktiviteter ofte laves med den bedste og frommeste hensigt, er det ikke sikkert, de fremmer kirkelivet. Tværtimod! Ofte bliver sådanne arrangementer - hvis de overhovedet overlever det første år - et surrogat for kirkegang! Helt galt bliver det, hvis menighedsrådsmedlemmerne ikke engang gider gå til det, de selv foranstalter! Så afsløres det, at aktiviteterne blot er udtryk for magtstræb!

Der kan faktisk slet ikke være nogen kompetencestridigheder mellem præst og menighedsråd, for kompetencerne er på forhånd fastlagt: det er præsten, der ubestridt er menighedens leder, og menighedsrådet er præstens loyale medhjælper. I den forstand er kirken en præste- og bispekirke og kan ikke være andet, hvis den vil være en kristen kirke. Men menighedsrådet har sandelig også sin egen kompetence: det økonomiske og administrative områder, som det sammen med præsten, der kun har 1 stemme, har det fulde ansvar for.

EN UDTALELSE

af biskop Bertil Gärtner, Sverige
bragt i Svensk Pastoral Tidsskrift nr. 24-25, 1997,
oversættelse ved pastor Johs. Nielsen

Regeringen har udnævnt Christina Odenberg til biskop for Lunds stift. For første gang i den svenske Kir-

kes historie er en kvinde udnævnt til biskop. Eftersom mange med mig anser dette som et vigtigt brud

med bibelen og Kirkens tradition vil jeg fremsføre følgende udtalelse.

Udnævnelsen, ligesom den kommende vielse, sker i strid med Jesus og apostlenes Kirke. Man går ud over bibelen og Kirkens tradition og tager yderligere skridt bort fra Kirkens egen bekendelse at være "en, hellig, almindelig og apostolisk Kirke". Kirken skal være bundet til den åbenbaring, som er bevaret i de hellige skrifter. Hvad det betyder udtrykker f.eks. Uppsala-mødets beslutning "Den hellige skrift er en rettesnor til at dømme, skille og komme forud for al tvist".

Det er beklageligt, at man nu puster til splittelsens ild i vor Kirke og gør det endnu sværere at nå økumenisk enhed med de store verdenskirker, som holder fast ved den overbevisning om bispeembedet, som har rådet i snart 2000 år.

De to dokumenter, der henvises til, er "Grunden og gränserna" og "Ett apostoliskt utformat kyrkoliv for Svenska kyrkan", og de kan købes på: Synodkansliet, Plogg. 6, S-193 32 Sigtuna.

"FORVANDLINGSKLOKKER" I LUTHERSK LITURGI

af pastor Bent Honoré, Værløse

Hvordan markerede man i den gamle lutherske gudstjeneste, at Jesu Kristi legeme og blod blev nærværende i brødet og vinen?

Som bekendt har indstiftelsesordene for den lutherske tradition en indviende virkning, opfattes som

Vielsen af en kvindelig biskop indebærer yderligere vanskeligheder for den del af Kirkens gudstjenestefolk, som holder fast ved Guds ord og Kirkens gamle ordning. Komplikationerne bliver store, når man ikke kan genkende og anerkende den biskopsfunktion, som hun udøver.

Alle, som vil holde fast ved skrift og tradition uden at ville forlade sin Kirke, indbydes hermed til et landsmøde for at samtale om den en gang for alle givne grundvold og vidne om at "apostolisk Kirke" betyder at være tro mod, hvad Herren har åbenbaret i sit ord. Landsmødet finder sted i Linköping 8. og 9. november i år. Forud for dette møde er to dokumenter sammenstillede om, hvorledes Kirkens budskab burde være, og hvorledes Kirken bør udforme sit liv.

konsekration. I forbindelse hermed løftede man brødet og alterkalken, den såkaldte elevation.

I Jürgen Distelmans bog om den oprindelige lutherske nadverlære "Actio sacramentalis", omtalt i Reformatio 97/1, nævnes brugen af

klokker under elevationen i messen. Luther havde accepteret det i sin prædiken, "Sermon von der würdigen Empfahung des heiligen Wahren Leichnams Christi" fra 1521.

Da en vis Wolfgang Musculus i anledning af konkordieforhandlingerne i 1536 besøgte Luthers Wittenberg, oplevede og berettede han om, hvordan der under elevationen blev ringet med den lille sakristiklokke.

Mange steder i Sachsen, især i de store byer blev der ringet to gange ved konsekrationen, endnu i Magdeburgs domkirke i 1692, i Breslau

til 1736. Brugen af en "forvandlingsklokke", som det hed, blev først bragt til ophør i Leipzig i 1787. Der nævnes også andre eksempler på brug af klokke under elevationen i gammel luthersk tradition. (Distelmann side 81f og 24).

Det kunne være interessant at forfølge kirkehistorisk, hvordan forholdene var i den dansk-norske tradition med hensyn til brugen af "forvandlingsklokker".

Men så meget står dog fast, at brugen af "forvandlingsklokker" har hjemmel i gammel luthersk liturgisk tradition.

EN KOMMENTAR

af pastor Knud Christensen, Frederikssund

Efter offentliggørelsen af den såkaldte Niels Thomsen-rapport tog en ung journalistelev Andrew Langkjær, Frederiksborg Amts Avis initiativet til en rundspørgsel blandt samtlige præster af begge køn i Frederikssund Provsti. Her er der 19 embeder, hvoraf de 8 er besat af mænd. Det lykkedes for journalisten at træffe 17 hjemme. Disse 17 blev spurgt om, "hvordan de vil forholde sig, hvis det er frivilligt for den enkelte præst at foretage en kirkelig vielse af et par af samme køn".

Dette spørgsmål ønskede to af de mandlige præster ikke at svare på. 2 mænd og en kvinde havde ikke taget endelig stilling. 3 mænd og to kvinder var imod en sådan vielse. 1 mand og 6 kvinder var ikke. 2 af de mandlige præster var ikke hjemme, så de kunne svare på spørgsmålet, men om den ene af dem ved jeg, at han ved et konvent har udtalt, at han vil gøre det.

Kort tid efter at artiklen havde været bragt i avisen, sendte jeg nedenstående kommentar til Andrew Langkjær. Af en eller anden grund forsvandt kommentaren på avisens hovedredaktion, så den aldrig blev bragt, og herfor har Andrew Langkjær intet ansvar.

Med store bogstaver stod der om det på forsiden af Frederiksborg Amts Avis den 24. maj 1997, og så

var der en henvisning til 2. sektion side 8. Her stod der med fede bogstaver: "Knap hver tredie præst

mod homoseksuel vielse".

Avisen havde stillet spørgsmålet om vielse af to mennesker af samme køn til 17 ud af 19 præster af begge køn i Frederikssund Provsti, og så var der et billede af undertegnede og Inger Bastkær i Stenløse.

Når man læser artiklen, kan man få det indtryk, at det er et problem for biskopper og præster af begge køn og så en lille flok mennesker af samme køn, men så enkelt er problemet ikke. Det angår først og fremmest vor kirkes troværdighed og dernæst menneskers trivsel, og om livet lykkes for os.

Jeg har nogle gange hørt mennesker sige: "Hvis det bliver tilladt, melder jeg mig ud af folkekirken!" De mennesker, der siger sådan, har dermed sagt, at der er noget galt i vor kirke, og at vielse af mennesker af samme køn er dråben, der får bægeret til at flyde over. Spørgsmålet er så, om denne dråbe er en forargelsens dråbe. Hvis det er tilfældet, og man vælger at gå ud af kirken, så skal man være meget heldig, hvis man møder et menneske med den samme forargelse, og som man herefter kan have et eller andet fællesskab med.

Hvis dråben, der får bægeret til at flyde over, er en troens dråbe, så er situationen en ganske anden. For så melder man sig selvfølgelig ud af folkekirken for at tilslutte sig et andet trossamfund, der holder fast ved det, der er kristentroens grundvold, og ud fra dette ens nye trossamfund kæmper man så i kærlig-

hed til Gud og sit medmenneske for, at livet må lykkes for os alle sammen.

Der er også en anden mulighed, nemlig den, at man forbliver i folkekirken og kæmper der for sandhed og ret og for en hjælpende hånd til det nødstedte menneske.

Ifølge artiklen i nærværende avis har Inger Bastkær, Stenløse, udtalt: "Umiddelbart er jeg positivt indstillet. Men vi skal ikke bare sige ja eller nej uden at få det diskuteret ordentlig igennem, hvor alle bliver hørt" og "Lad os få en grundig debat".

I et demokrati (og så er det et spørgsmål, om Kirken er et sådant) skal naturligvis alle spørges, så den debat vil sikkert komme, men jeg tvivler på, om den vil blive grundig, for på hvilken grund vil debatten blive ført?

Vi behøver ikke diskutere, om ritualet kommer, for det er der allerede, og hvad enten det bliver vedtaget eller ej, så er der mange præster af begge køn i folkekirken, der vil bruge det over for to mennesker af samme køn. Og hvem skulle kunne hindre nogen præst i folkekirken heri?

At vi er kommet i den situation, er for mig en naturlig følge af det, der er sket i vor kirke siden 2. Verdenskrig og siden den demokratiske tankegang begyndte at overtage Bibelens og Traditionens plads.

Vi kalder os for lutherske kristne, og for Luther gjaldt der et: Skriften alene! Og Skriften taler klart og tydeligt om mange ting, men hvis

der kommer et demokratisk valgt flertal og mener noget andet, så er det dét, der gælder. Det udvalg, der har fremlagt et ritual til vielse af to mennesker af samme køn, peger selv på, at det vil være et brud med traditionen. Udvalget peger altså på, at det man mener i dag i de toneangivende kredse, er vigtigere end den praksis, der har været omkring troen på Abrahams og Isaks og Jakobs Gud i 3000 år.

De toneangivende fravælger altså både Skriften og Traditionen, og dermed fratager de sig selv ethvert fornuftigt argument i en kristelig og kirkelig debat.

Siger det mon ikke sig selv, at en sådan situation er uholdbar, og at

dens tid er kort. Derfor vil jeg opfordre dig, der har Kirkens tro, til at forblive i kirken og der praktisere din tro. Du kan stadigvæk finde et sted, hvor du om søndagen kan gå til "Ordet og Sakramentet", og du kan altid bede. Du har også altid en mulighed for at arbejde på, at vi får biskopper og præster, for hvem Skriften og Traditionen betyder meget mere i argumentationen og i kirkens liv, end hvad tilfældige medløbere af Tidsånden finder på. Det, der bygger på Tidsånden, dør med den, og den er måske en ny i morgen. Det, der bygger på Skriften og Traditionen, har bestået sin prøve i gode såvel som i onde tider.

RE-FORMATIO's FORLAG

NYHED:

A.M. Allchin: 1800-tallets Oxford Bevægelse. Nogle nye perspektiver. Reformatio's Småskrifter nr. 3. 24 s. Pris: kr. 45,-.

Serien "Af kirkens tro":

- Nr. 1 *Poul Ulsdal:* Hvorfor skal vi holde gudstjeneste? 2. Oplag 1996
- Nr. 2 *Peter Østerby-Jørgensen:* Menighedens stille bønner. 1985
- Nr. 3 *Jais H. Tinglund:* Skriftemålet. Bodens sakramente. 1995
- Nr. 4 *Bertil Gärtner:* Anden grund kan ingen lægge. Nej til kvindepræstreformen. 1995
- Nr. 5 *Olav Fog:* Højkirkelighed. Hvad er det? 1995

Pris pr. stk kr. 1,-. 10 stk fås for kr. 8,-.

Forlagets ekspedition: Præstegårdsvej 11, Blaahøj, 7330 Brande. Tlf. 7534 5061.

HELLIGE VIDNER

Den hellige bispemartyr Cyprian af Carthago.

Fejres i Vesten den 16. september.

I Østen er denne sammenblandet med Cyprian af Antiochia (2. Okt.), en tidligere troldmand, der under indtryk af jomfruen Justinas troskraft omvendte sig til kristendommen. Han blev biskop, og under Decius's forfølgelse blev de begge martyrer. - Efter denne Cyprian (som hedning) har i dansk og norsk folketro en trolddomsbog navnet Cyprianus. I Tyskland hedder den samme Dr. Fausts Bog. Men Cyprian af Carthago er altså en anden.

Thascius Caecilius Cyprianus var født i Carthago (i nærheden af det nuværende Tunis) af rige og adelige hedenske forældre mellem 200 og 210. Han studerede med glans og blev derpå retor. Hans talenter og evner bragte ham fra da af stor berømmelse, både blandt hedningerne og blandt de kristne i Carthago. Derfor, da han omkring 246 blev vundet for kristendommen af præsten Caecilianus og døbt, vakte den nyhed stor opsigt. Ved samme lejlighed uddelte han sin formue til de fattige og brød op for at trække sig tilbage til ensomheden for at gå op i bønner og de kirkelige forfattere (især Tertullian, som han betragtede som sin mester, selv om han ikke fulgte sidstnævntes afvigelse til det montanistiske hæresi). Allerede fra 248-49 blev han efter folkets

enstemmige ønske valgt til biskop af Carthago, ved acclamation, på trods af visse præsters modstand, der indvendte, at han endnu var nyomvendt.

Kort tid efter hans valg åbnede kejser Decius sin rasende forfølgelse mod de kristne (250). Hedningerne i Carthago, der ikke havde tilgivet deres glimrende retor hans forræderi, krævede ihærdigt, at Cyprian skulle kastes for løverne. Men dette havde Herren endnu ikke bestemt. Han, som vil, at man skal gøre det gode alene i rette tid, og som ikke tager imod dem, der dumdrigt ofrer sig selv til forfølgelse. Derfor flygtede Cyprian, sammen med nogle kristne, ud af syne og opholdt sig skjult i nærheden af byen i mere end et år, medens han dog holdt brevforbindelse med sin åndelige hjord. Under denne forfølgelse var der mange, som for at undslippe tortur og martyriet gik med til at ofre til afguderne eller nøjedes med at underskrive et bevis på, at de havde ofret. Da forfølgelsen sluttede, bad disse frafaldne om genoptagelse i Kirken, og rejste derved et nyt og alvorligt problem for sjælesørgerne. Oplyst af den Hellig Ånd om at følge sandhedens kongelige vej, der holder sig mellem to yderpunkter, tilbageviste Sankt Cyprian visse lemfældige

skriftefædres forslag, der krævede de frafaldnes øjeblikkelige genoptagelse; men han ville heller ikke fratage dem alt håb om frelse. Derfor bestemte han, at de frafalde skulle undergives en lang og streng bodstid (fra livstid for dem, der havde ofret uden tvang; men at i tilfælde af en ny forfølgelse skulle de kunne genoptages i Kirkens skød med eukaristien (altergang) for at være styrkede til nye kampe. Denne holdning behagede ikke dem, som var for øjeblikkelig genoptagelse; i spidsen for dem stod en vis Felicissimus. De præster, der havde været imod Cyprians bispevalg, gjorde nar ad det parti og indsatte én af dem selv, Fortunatus, til skismatisk biskop af Carthago. Novatus, der først havde ledet denne gruppe, rejste til Rom, hvor han tog plads i rækkerne af Novatians yderliggående tilhængere, for at kæmpe mod pave Cornelius, der blev støttet af Cyprian. Den hellige biskops øvrige modstandere, som nægtede al genoptagelse af de frafaldne, stillede sig under ledelse af montanisten Maximus, der også lod sig erklære biskop af Carthago. Den frygtelige pest, der rasede i kejserriget og byen Carthago i 253-54, gjorde ende på dette skisma, men blev også årsag til en ny forfølgelse af Kirken. Under disse prøvelser viste Sanct Cyprian hele rækkevidden af sin dyd og sin kærlighed til det hjemsøgte folk ved at organisere hjælp til de syge, trøste nogle over tabet af deres nærmeste og opmuntre andre til at holde ud

i troen og håbet. Da freden vendte tilbage samlede Cyprian tre kirkesamlinger i Carthago, i 255-56, for at ordne kirkens indre problemer, særlig spørgsmålet om genoptagelse af hæretikere ved dåb eller blot håndspålæggelse, som i Rom. Til trods for pres fra paven i Rom, Stefan, fastholdt Cyprian traditionen i Afrikas og Østens Kirker (især Sct. Firmilian af Cæsarea) at døbe hæretikere, der ønskede at komme ind i Kirkens skød. Men dog vogtede han sig, til forskel fra biskoppen i Rom, for at ville pålægge Kirker, der havde en anderledes tradition, denne forholdsregel. Trods biskop Dionysii af Alexandrias mellemkomst blev de kirkelige forbindelser mellem Roms og Afrikas kirke da afbrudt, på grund af Stefans uforsonlighed. De kunne først genoptages efter dennes død.

I 256, medens denne strid endnu ikke var løst, åbnede kejser Valerian en ny forfølgelse; i løbet af denne blev Cyprian arresteret og sendt i exil i Curubis (sydøst for Carthago, 30. august 257). Derfra organiserede han hjælp til de kristne, der holdtes fængslede i de skrækkelige Sigus-miner. Han kunne vende tilbage til Carthago nogle måneder senere, men han vidste, at fra nu af var øjeblikket for at bekende Kristus ved blodet kommet; thi han havde i drømme fået den åbenbaring, at man snart kom for at arrestere ham. Nogle dage senere blev han da også stævnet for den nye prokonsul Galerius Maximus. Den hellige biskop forsøgte ikke at

forsvare sig, og da han hørte, man dømte ham til at dø ved sværdet, sagde han blot: "Gud ske lov!" Da den store skare kristne, som havde samlet sig dér, hørte dommen, udbrød de alle med stort røre: "Også os, halshug os sammen med ham!" Og i stor mængde ledsagede de martyren til dødsstedet.

Da de kom til henrettelsesstedet, tog Cyprian sin kappe af, knælede for at bede til Herren, gav derpå sin dalmatica til diakonerne, som havde ledsaget ham, og ventede

roligt på bøddelen. Da denne kom, bød han, at 25 guldstykker skulle udbetales ham for hans ulejlighed. Han bandt sig selv bindet for øjnene, og i glæden over at gå bort til de saliges bolig fik han hovedet hygget af (den 14. sept. 258). Hans litterære arbejde, der består især af breve og korte traktater, er et af de vigtigste monumenter i den patristiske latinske litteratur og den Orthodoxe Kirkes lære.

Oversat fra det franske synaxarion af Munk Fotius, Ole Fr. Stjernfelt.

KØBENHAVNS VESPERRING

Mikkelsdag den 29. september kl. 19: Vesper-messe (Vesper med nadver) i Hans Egede Kirke, Vardegade 14. Efter kaffen taler *pastor H.O. Okkels* om Luthers syn på Maria, Guds Moder.

Nikolaus, den 6. december kl. 17,00: Advents-festvesper i Bethlehemskirken.

KONVENT FOR PRÆSTER i BLÅHØJ KIRKE OG PRÆSTEGÅRD

søndag den 16. november fra sidst på eftermiddagen til mandag den 17. november afsluttende med vesper i kirken kl. 17,00.

Nærmere oplysninger hos pastor Olav Fog, Blåhøj Præstegård, 7330 Brande. Tlf. 75 34 50 61.

RESERVERET POSTVÆSENET

RE-FORMATIO

udgives af

Fællesskabet KIRKELIG FORNYELSE

Ansvarshavende redaktør:

Sognepræst Knud Christensen,
Kirkegade 9, 3600 Frederikssund.
Telefon 47 31 03 39.

Redaktionsudvalg:

Pastor Poul Ulsdal,
Kirkegade 88, 6700 Esbjerg.
Sognepræst Peter Østerby-Jørgensen,
Galtrup, 7950 Erslev Mors.
Pastor Jais H. Tinglund, Kirkegårdsvej 3,
9640 Farsø.

Ekspedition:

Bladet koster 100 kr. årligt i abonnement,
for studerende 75 kr. årligt. Beløbet indbe-
tales til FKFs kasserer, bogholder Jørgen
Poulsen, Christianshavns Voldgade 43,3th.
1424 København K. Tlf. 31 57 53 16. Post-
giro 2 08 81 42.

Re-formatio's Forlag:

Fællesskabet KIRKELIG FORNYELSE's
Forlag, Præstegårdsvej 11, Blåhøj, 7330
Brande. Telefon 75 34 50 61.

Fællesskabet

KIRKELIG FORNYELSE

Formand:

Sognepræst Olav Fog, Præstegårdsvej 11,
Blåhøj, 7330 Brande. Tlf. 75 34 50 61

Bestyrelsen i øvrigt:

Kirketjener Bodil Jensen, Sortemosevej 107,
2730 Herlev.

Sognepræst Bjørn Hansen, Vardegade 14,
2100 København Ø.

Bogholder Jørgen Poulsen, Christianshavns
Voldgade 43,3th., 1424 København K.

Sognepræst Frede Møller, Hinge Præstegård,
8620 Kjellerup.

Medlemmer betaler 200 kr. årligt til fælles-
skabet. Dette beløb omfatter også abonne-
ment på Re-formatio. Ægtepar 250 kr.
Studerende og pensionister betaler 125 kr.
for enkeltmedlemskab. Pensionistægtepar 150
kr.

INDHOLD - NR. 4 - SEPTEMBER 1997 - 39. ÅRGANG

<i>Larsen, Jens Christian:</i> Indvielse	78
<i>Højlund, Beate:</i> Som mand og kvinde skabte Han dem	85
<i>Tinglund, Jais:</i> Som mand og kvinde skabte Han dem	89
<i>Fog, Olav:</i> Menighedsrådskirken	92
<i>Gärner, Bertil:</i> En udtalelse	96
<i>Honoré, Bent:</i> "Forvandlingsklokker" i luthersk liturgi	97
<i>Christensen, Knud:</i> En kommentar	98
<i>Stjernfelt, Ole Frederik:</i> Hellige Vidner	101